

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. sausio 6 d.
(OR. en)

5038/23

ECOFIN 8
UEM 7
SOC 2
EMPL 1

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaita – Tarybos išvadų projektas

Delegacijoms pridedamas Tarybos išvadų dėl 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitos projektas, kurį 2023 m. sausio 10–11 d. parengė Ekonomikos ir finansų komitetas.

2023 M. ISPĖJIMO MECHANIZMO ATASKAITA

– ECOFIN tarybos išvadų projektas –

Taryba (ECOFIN):

1. PAŽYMI, kad ES ekonomika 2021 m. ir 2022 m. tęsė savo tvirtą popandeminį atsigavimą dėka sparčių politikos veiksmų, kurių imtasi nacionaliniu, ES bei euro zonos lygmenimis, ir nepaisant Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikio ekonomikai, išvengiant pačių nepalankiausių scenarijų. Vis dėlto, didelių energijos kainų spaudimas, namų ūkių perkamosios galios sumažėjimas, blogesnės išorės sąlygos ir labiau suveržtos finansavimo sąlygos tampa svarbiausiais veiksniais ir prasidedant 2023 m. ekonominė veikla lėtėja. PRIPAŽIŠTA, kad darbo rinka tebėra atspari. PRIPAŽIŠTA, kad yra daug netikrumo, visų pirma susijusio su besitęsiančia energetikos krize. PABRĖŽIA, kad blogėjančios ekonominės sąlygos didina pažeidžiamumą ir riziką, susijusią su makroekonominiu disbalansu, įskaitant galinčius atsirasti naujus disbalansus.
2. PABRĖŽIA, kad bendriems euro zonos ir ES veiklos rezultatams užtikrinti reikia nuolat glaudžiai koordinuoti politikos atsaką siekiant sušvelninti didelių energijos kainų poveikį. PABRĖŽIA, kad nekoordinuojamos priemonės gali daryti šautinį poveikį valstybėms narėms, visų pirma euro zonai, ir galėtų kelti pavojų vienodoms sąlygoms, didinti skirtumus ir sustiprinti heterogeninį energetikos krizės poveikį.
3. AKCENTUOJA, kad svarbu toliau įgyvendinti makroekonominio disbalanso procedūrą iš anksto nustatant disbalansą, kuris trukdo tinkamam valstybių narių ekonomikų, ekonominės ir pinigų sąjungos arba visos Europos Sąjungos ekonomikos veikimui, užkertant jam kelią ir jį panaikinant. PALANKIAI VERTINA 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kuria pradedamas dvyliktasis metinis makroekonominio disbalanso procedūros ciklas.

4. IŠ ESMĖS PRITARIA įspėjimo mechanizmo ataskaitoje pateiktam vertinimui dėl makroekonominio disbalanso raidos ES bei euro zonoje ir dėl besiformuojančios rizikos. PALANKIAI VERTINA tai, kad prieš pablogėjant ekonominėms sąlygoms, daugelyje valstybių narių, buvusi didelė, vėl ėmė mažėti privačiojo ir viešojo sektorių skola po to, kai pandemija buvo pertraukusi skolos sureguliuavimo procesą ir padidinusi skolos ir BVP santykį. PAŽYMI, jog prognozuojama, kad tiek 2022 m., tiek 2023 m. nominalusis BVP augimas padės sumažinti skolos ir BVP santykį. PRIPAŽĮSTA, kad sparčiai kintanti ekonominė aplinka ir labiau suveržtos finansavimo sąlygos turėtų ir toliau daryti spaudimą privačiojo ir viešojo sektorių skolai.
5. PAŽYMI, kad 2021 m. daugelio valstybių narių einamosios sąskaitos beveik sugrįžo prie iki COVID pandemijos buvusių būklę – tai atspindėjo ir euro zonos einamosios sąskaitos pertekliaus augimas. PABRĖŽIA, kad 2022 m. einamųjų sąskaitų balansai, įskaitant euro zonos einamosios sąskaitos perteklių, smarkiai sumažėjo, visų pirma dėl didelių energijos kainų. PALANKIAI VERTINA numatomą sugrįžimą prie simetrinio išorės pozicijų koregavimo euro zonoje. ATKREIPIA DĖMESĮ į smarkiai kai kuriose valstybėse narėse, turinčiose einamųjų sąskaitų perteklių, didėjančias vienetui tenkančias darbo sąnaudas.
6. PAŽYMI tai, kad 2022 m. darbo užmokesčio didėjimas paspartėjo ir neatitiko našumo, prisidėdamas prie spaudimo išlaidų konkurencingumui didėjimo. PRIPAŽĮSTA, kad dėl didelės infliacijos namų ūkių realiosios disponuojamosios pajamos mažėja. PAŽYMI, kad kai kuriose valstybėse narėse gali išsivystyti antrinis poveikis. PRIPAŽĮSTA, kad infliacijos normos yra didelės ir labai skiriasi visose tarp valstybių narių, o tai galėtų nevienodai paveikti realiuosius efektyvuosius valiutos kursus ir daryti poveikį konkurencingumui, visų pirma euro zonoje.
7. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad toliau mažėja neveiksnių paskolų ir atsigauna bankų pelningumas, tačiau PRIPAŽĮSTA, kad ekonominių sąlygų blogėjimas gali turėti neigiamą poveikį turto kokybei ir bankininkystės pelningumui. PAŽYMI, kad kai kuriose valstybėse narėse 2021 m. ir 2022 m. pradžioje būsto kainos kilo dar sparčiau ir kad jos turėtų sumažėti dėl padidėjusių palūkanų normų ir sumažėjusių realiųjų disponuojamųjų namų ūkių pajamų. PRIPAŽĮSTA, kad kainos mažėja daugelyje, bet ne visose ES valstybėse. PRIPAŽĮSTA, kad didėjančios palūkanų normos daro poveikį namų ūkių pajėgumui mokėti hipotekos įmokas.

8. PALANKIAI VERTINA įspėjimo mechanizmo ataskaitoje pateiktą aukštos kokybės analizę, be kita ko, tai, kad daugiausia dėmesio skiriama perspektyviniam makroekonominio stabilumo rizikos galimos raidos vertinimui. PAŽYMI didesnę ES ir euro zonos aspektų matomumą ataskaitoje.
9. ATKREIPIA DĖMESĮ į Komisijos ketinimą atlikti 10 valstybių narių, kuriose 2022 m. susidarė disbalansas arba perviršinis disbalansas, ir dar 7 valstybių narių, kurioms kyla specifinė naujo disbalanso rizika, nuodugnius peržiūras. PALANKIAI VERTINA tai, kad suplanuota parengti būsto rinkos pokyčių, konkurencingumo dinamikos bei išorės tvarumo ir balanso nuodugnius teminius vertinimus, kurie turėtų suteikti informacijos rengiant konkrečioms šalims skirtas nuodugnius apžvalgas.
10. PABRĖŽIA makroekonominio disbalanso procedūros svarbą koordinuojant ekonominę politiką Europos Sąjungoje ir PABRĖŽIA, kad reikia užtikrinti skaidrumą ir daugiašalę peržiūrą. RAGINA atidžiai stebėti esamą ir galintį atsirasti disbalansą ir laiku imtis politinio atsako, be kita ko, įgyvendinti atitinkamas reformas, kaip rekomenduojama konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose Europos semestro kontekste ir kaip numatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose. PABRĖŽIA, kad makroekonominio disbalanso prevencija ir panaikinimas didina valstybių narių gebėjimą reaguoti į sukrėtimus ir remia ekonominę konvergenciją. PABRĖŽIA, kad visų disbalansų sumažinimas daro teigiamą šalutinį poveikį visoje euro zonoje ir Europos Sąjungoje.
11. PAŽYMI, kad 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaita atitinka Komisijos pasiūlymą dėl makroekonominio disbalanso priežiūros ateities, pateiktą atliekant ES ekonomikos valdymo peržiūrą, visų pirma didesnę prevencinį makroekonominio disbalanso procedūros vaidmenį aplinkoje, kuriai būdinga nauja rizika. PABRĖŽIA, kad reikia nuodugniai ir sparčiai svarstyti ekonomikos valdymo klausimą, įskaitant makroekonominio disbalanso procedūrą ir jos sąsajas su kitomis atitinkamomis ES priežiūros kryptimis.